

ע"פ 2576/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2576/21

לפני:
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ש' שוחט
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 25.2.2021 בתפ"ח 69765-07-19 שניתנו על-ידי כבוד השופטים: י' רז-לוי, ג' שלו וא' משניות

תאריך הישיבה: ב' בניסן התשפ"ב (3.4.2022)

בשם המערער: עו"ד ציון גבאי

בשם המשיבה: עו"ד אופיר ביתן

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, מיום 25.2.2021, בתפ"ח 69765-07-19 (השופטת י' רז-לוי, השופטת ג' שלו והשופט א' משניות), שבו נגזרו על המערער 8 שנות מאסר בפועל, ועונשים נלווים.

עמוד 1

עיקרי כתב האישום והכרעת הדין

2. על-פי עובדות כתב האישום, ביום 4.7.2019 רכבו המתלוננים, שניהם קטינים שטרם הגיעו לגיל 14, על אופניים. בסמוך לשעה 23:00 פגשו במערער, אשר מתגורר בשכונת אליהם, ביקשו שיסייע להם לתקן את האופניים, וזה נעתר לבקשתם. במהלך התיקון, ביצע המערער במתלוננים מספר מעשים מגונים. למחרת, סמוך לשעה 14:00, פגש המערער בשנית את אחד המתלוננים בעודו רוכב על אופניו, וביקש ממנו לשוב עמו לבנין שבו הוא מתגורר. בחדר המדרגות של הבנין ביצע המערער במתלונן מספר מעשים מגונים, ובשיאם החדיר את איבר מינו לפי הטבעת של המתלונן. בגין מעשים אלו הורשע המערער ביום 8.9.2020, בביצוע מעשה סדום ובשתי עבירות של מעשים מגונים במתלונן הנ"ל; ובעבירה נוספת של ביצוע מעשה מגונה במתלונן הנוסף.

עיקרי גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 25.2.2021, גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המערער. תחילה, קבע בית המשפט המחוזי כי יש לקבוע מתחם ענישה אחד לעבירות כולן, שכן "סמיכות הזמנים והקשר בין שני המקרים, כשהחוט המקשר הוא המתלונן, והיכרותו עם ה[מערער], מצדיקים את הגישה [...] של הסתכלות על שני המקרים כמכלול אחד". לצורך קביעת המתחם, בחן בית המשפט המחוזי את הערכים המוגנים שנפגעו, את מידת הפגיעה בהם, את מדיניות הענישה הנוהגת, כפי שזו עולה מפסקי דין קודמים, ואת הנסיבות הנוגעות לביצוע העבירות. בנוגע לערכים המוגנים שנפגעו, ניתן משקל לכך ש"עבירות מין פוגעות פגיעה מהותית בזכות האדם לאוטונומיה על גופו ורומסות בברוטאליות את זכותו של האדם להיות אדון לגופו. הדברים אמורים ביתר שאת כאשר קורבנות העבירה הינם קטינים או חסרי ישע, שעל החברה מוטלת החובה לדאוג לשלמות גופם ונפשם"; ולכך ש"ה[מערער] פגע בזכות האוטונומיה של הקורבנות על גופם, פרטיותם וצניעותם, זכותם לכבוד ולחירות, שמירה על שלוות נפשם, שלומם ושלמות גופם ונפשם". בנוגע לנסיבות ביצוע העבירה, ניתן משקל לכך ש"אמנם מדובר במעשים שלא בוצעו באלימות וגם לא היו כרוכים בהתעללות או גרימת חבלות גופניות, ועדיין מדובר במעשים חמורים ביותר, בהינתן פער הגילאים הניכר בין ה[מערער] לבין הקטינים וניצול העובדה כי הקטינים נתנו בו אמון"; לכך שהמערער לא נרתע אף שראה את השפעת מעשיו על המתלוננים; ולכך ש"המעשים לא היו מתוכננים מראש, אלא ה[מערער] ניצל הזדמנות שנקרתה בדרכו".

4. בנוגע לנזק שנגרם כתוצאה מהעבירה, נקבע כי "מהתסקירים עולה עוד כי הנזק המשותף לשני נפגעי העבירה כתוצאה ממעשי ה[מערער] הוא אובדן האמון באחרים, בעיקר באנשים מבוגרים, וכן עיסוק מוגבר בעניינים מיניים באופן שאינו תואם את גילם, נזק אופייני הנגרם בעיקר מגילם הצעיר [...] ומנסיבות ביצוע העבירה, ע"י שכן 'ידידותי', תוך כדי שהם משחקים בשכונת מגוריהם". פגיעה יתרה נגרמה למתלונן הנ"ל, אשר הפגיעה בו "הותירה בו חותם עמוק, והפכה לציון דרך משמעותי וכואב בחייו. הוא נאלץ להתמודד עם פלשבקים וזיכרונות מרגעי הפגיעה בדגש על מעשה הסדום, והוא ממעט לצאת מביתו מחשש לפגיעה נוספת". בנוסף, השופטת שלו הדגישה, כי "ידוע שעבירות מין בקטינים מטביעות את חותמן עליהם וגורמות להם לנזק נפשי [...] וכי פעמים רבות, בשל הגיל הצעיר קשה לאמוד בשלב של מתן גזר הדין את מלוא הנזק שנגרם לקטין, ואת השלכותיו על שלומו ותפקודו בעתיד"; כן הדגישה, כי על בית המשפט להטיל ענישה ש"תשקף את הסלידה מן המעשים, את הוקעתם, ו[תשלח] מסר מרתיע לעברייני נידון ולציבור העבריינים בכוח". במכלול האמור, העמיד בית המשפט המחוזי בדעת רוב את מתחם העונש ההולם על 10-5 שנות מאסר בפועל, זאת בניגוד לעמדתו החולקת של השופט משנית, אשר סבר כי נכון להעמיד את מתחם העונש על 9-5 שנות מאסר בפועל.

5. משנקבע מתחם העונש ההולם, פנה בית המשפט המחוזי לגזור את עונשו של המערער בתוך המתחם.

השופטת שלו ציינה, כי דבריו של המערער - "אני מאד מצטער על כל מה שקרה ועל הסיטואציה שנקלעתי אליה" - אינם מביעים חרטה כנה, אשר יש בכוחה להוות שיקול להקלה בעונש. עוד קבעה, כי "לאור נטילת האחריות החלקית ביותר מצד ה[מערער], עיוותי החשיבה שעלו מהתסקיר, מסקנת שירות המבחן כי לאור מאפייני אישיותו וחוסר התובנה של מעשיו, קיים סיכון לביצוע מעשים דומים בעתיד, ושיקולי הרתעת הרבים והיחיד, הרלוונטיים הן מכח סוג העבירות והן לאור עמדותיו של ה[מערער]; אני סבורה כי היה מקום לגזור את דינו לעונש המצוי מעל אמצע המתחם, דהיינו לעונש מאסר הנע בין 8 ל-9 שנים". לבסוף, במכלול השיקולים, נקבע עונשו של המערער על 8 שנות מאסר בפועל, זאת בהתאם לעמדתן של השופטת שלו והשופטת רז-לוי, ובניגוד לעמדתו של השופט משניות, אשר סבר כי העונש הראוי הוא 7 שנות מאסר. בנוגע לענישה הנלווית, נגזרו על המערער, פה אחד, 12 חודשי מאסר על-תנאי, וכמו כן נקבע כי המערער ישלם למתלונן הנ"ל פיצוי בסך 80,000 ₪, ולמתלונן הנוסף פיצוי בסך 20,000 ₪.

עיקרי טענות הצדדים

6. תחילה, ביקש המערער לערער הן על הכרעת הדין, הן על גזר הדין. אולם, לאחר דין ודברים, לאחר בחינת הטענות שבכתב ואלו שבעל-פה, בהמלצתנו, חזר בו מערעורו על הכרעת הדין. בנוגע לגזר הדין, טוען המערער כי העונש שנגזר עליו "חמור מנשוא בנסיבות הפרשה דנן וחורג לחומרה מהעונשים שניתנו בתיקים חמורים יותר"; כי העבירות שביצע מצויות ברף הנמוך; וכן כי "אף בנושא הפיצוי נראה כי בית המשפט החמיר וקבע רף חדש בפסיקה". המשיבה מנגד, טוענת כי בהתחשב בכך שהמערער הורשע ב-3 עבירות של מעשה מגונה, ולצד עבירה של מעשה סדום, הרי שהעונש שנגזר עליו - הולם. כמו כן ציינה המשיבה, כי "המערער פגע בנערים בשלב פגיע וקריטי בגיל ההתבגרות, והנזק הנרחב שגרם במעשיו ניכר בתחומי חייהם השונים [...] המערער אף לא חסך עדותם".

דין והכרעה

7. לאחר שעיינתי בגזר הדין של בית המשפט המחוזי ובנימוקיו, ונתתי דעתי על טענות הצדדים, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעור - להידחות. כידוע, מידת התערבותה של ערכאת הערעור בגזר דין - מצומצמת, ושמורה למקרים בהם נפלה טעות מהותית בהחלטת הערכאה הדיונית, או שנקבע עונש החורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת (ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.1.2009); ע"פ 291/13 טאלב אברהמים נ' מדינת ישראל, פס' 6 (22.12.2013); ע"פ 6006/21 רימר נ' מדינת ישראל, פס' 8 (15.3.2022)). המקרה דנן אינו בא בגדרם של אותם מקרים חריגים.

8. טענותיו של המערער, רובן ככולן - עוסקות בפער שבין מדיניות הענישה הנוהגת לבין העונש שנקבע בעניינו. בית המשפט המחוזי פרש יריעה רחבה בנוגע למדיניות הענישה הנוהגת, וכפי שציינתי, "פסקי הדין שאליהם הפנו שני הצדדים, משקפים מנעד רחב למדי של ענישה בעבירות מסוג זה". אין לכחד, עיון בפסקי הדין אליהם הפנה בית המשפט המחוזי, מלמד כי העונש שנגזר על המערער - הוא על הצד המחמיר; אך החלטה זו נתמכה באדנים מוצקים וכבדי משקל, ביניהם: החומרה המיוחדת שיש לייחס לעבירות מין בקטינים, ולניצול פער הגילאים בינם לבין המערער; העובדה שמדובר במעשים שבוצעו כלפי שני קטינים, והנזק הרב שנגרם להם; העובדה שהמערער לקח אחריות חלקית בלבד; מסוכנותו העולה מהתסקיר, המקימה חשש לביצוע מעשים דומים בעתיד והצורך להרתיע; ועוד. כל אלה מלמדים על החלטה מנומקת ומבוססת, אשר קשה לטעון כי נפלה בה "טעות מהותית". לא זו אף זו, גם אם העונש שנקבע מחמיר מעט ביחס לענישה במקרים אחרים - ודאי שאינו "חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת", באופן המצדיק את התערבותנו. קביעה זו, כוחה יפה הן לעניין המאסר בפועל, הן לעניין הפיצויים שנקבעו.

9. סיכומי של דבר: גזר הדין שהוציא בית המשפט המחוזי מתחת ידיו - מפורט ומנומק כדבעי; השיקולים הרלבנטיים - הובאו כולם בחשבון; העונש שנקבע - נותן ביטוי למכלול שיקולי הענישה; לא קמה אפוא הצדקה להתערבותנו.

אציע אפוא לחברי לדחות את הערעור.

ש ו פ ט

השופט ש' שוחט:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ג' כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

לפיכך הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נעם סולברג.

ניתן היום, כ"ג בניסן התשפ"ב (24.4.2022).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט